

Heemstede

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 6 juli 2023

Zaaknummer : 1181676
Team : IASZ
Portefeuillehouder : S.A. Meerhoff
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Ontwerpbegroting 2024 Gemeenschappelijke Regeling Spaarne Werkt.

Samenvatting

Spaarne Werkt voert de Wet sociale werkvoorziening uit, biedt plek voor mensen die aangewezen zijn op beschut werk, maakt uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt werkfit en bemiddelt die naar werk voor Bloemendaal, Heemstede, Haarlem en Zandvoort.

Het bestuur van Spaarne Werkt heeft op donderdag 20 april 2023 ingestemd met de ontwerpbegroting voor 2024.

Het college stelt de raad voor een positieve zienswijze te geven ten aanzien van de begroting 2024.

Juridisch en beleidskader

- Wet sociale werkvoorziening (Wsw)
- Participatiewet (Pw)
- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
- Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland

Besluit B&W

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2024 van Spaarne Werkt;
2. De raad voor te stellen de bijgevoegde positieve zienswijze te geven op de begroting 2024 van Spaarne Werkt;
3. De raad voor te stellen de zienswijze op de ontwerpbegroting van 2024 van Spaarne Werkt kenbaar te maken aan het bestuur van Spaarne Werkt;
4. Het voorstel voor te leggen aan de commissie Samenleving om advies te geven aan de raad (A-stuk).

Besluit:

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 23 mei 2023

besluit:

1. De bijgevoegde positieve zienswijze te geven op de begroting 2024 van Spaarne Werkt;
2. De zienswijze op de ontwerpbegroting van 2024 van Spaarne Werkt kenbaar te maken aan het bestuur van Spaarne Werkt.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Aanleiding

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland 2022, genaamd Spaarne Werkt, voert voor de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en onderdelen van de Participatiewet uit. Het jaar 2024 is het derde begrotingsjaar van Spaarne Werkt. Op basis van de Wet gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) moet een begroting van een gemeenschappelijke regeling jaarlijks voor 15 september aan Gedeputeerde Staten van de provincie worden gestuurd. In de gemeenschappelijke regeling Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland 2022 is bepaald dat de gemeenteraden vóór 15 juli hun zienswijze over de begroting van het Participatiebedrijf naar voren brengen (artikel 18).

Het bestuur van het Participatiebedrijf, bestaande uit de wethouders Werk en Inkomen van de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Haarlem en Zandvoort, heeft de ontwerpbegroting op 20 april 2023 goedgekeurd voor verzending aan de Raad, zodat de zienswijze kan worden gegeven.

De begroting voor 2024 als geheel is sluitend. De additionele bijdrage van de gemeente Heemstede bedraagt € 30.024, met name als gevolg van de inflatie, stijgende energiekosten en lonen. Naast de stijging van autonome kosten, blijkt in de praktijk dat het verlies aan verdien capaciteit door de uitstroom en ouder wordende Wsw-populatie onvoldoende wordt opgevangen door nieuwe doelgroepen met als gevolg dat regulier personeel ingehuurd wordt om de voorziening in stand te houden.

Het is van groot belang om de kwetsbare doelgroep aan het werk te houden, maar ook om dit op een financieel gezonde manier te doen. Dat vraagt om duidelijke keuzes. Het bestuur heeft begin 2023 een extern onderzoek uitgezet naar een Duurzame Toekomst Spaarne Werkt, waarbij breder wordt gekeken dan alleen beschut werk. De resultaten hiervan zijn medio 2023 bekend. De uitkomsten van dit onderzoek worden betrokken bij acties die een positieve financiële bijdrage leveren aan het resultaat van Spaarne Werkt

Motivering

Spaarne Werkt maakt in de ontwerpbegroting onderscheid in 3 programma's:

1. programma Werk (uitvoering Wet sociale werkvoorziening, nieuw beschut werk en duurzame activiteiten gericht op werk),
2. programma Re-integratie en
3. programma Jongeren.

Het programma 'Werk', met de uitvoering van de Wsw en beschut werk als belangrijkste onderdelen, beslaat verreweg het grootste deel van de exploitatie van Spaarne Werkt.

De financiële middelen die door gemeenten ter beschikking zijn gesteld, worden direct aangewend voor de uitvoering van de taken op het gebied van betaald werk en ondersteuning naar betaald werk.

Programma Werk

Uitvoering Wsw

Het onderdeel Wsw uit het programma Werk beslaat het grootste deel van de exploitatie van het Participatiebedrijf. De rijksmiddelen (Integratie-uitkering participatie Wsw) die Spaarne Werkt van de gemeente ontvangt voor de Wsw zijn al jaren niet toereikend om de personeelskosten volledig te dekken. Dit komt omdat de loonkosten van de Wsw hoger zijn dan de integratie-uitkering. Het tekort

neemt echter wel af, in 2024 is € 23.572 negatief begroot ten opzichte van € 611.369 negatief begroot in 2023. Voor 2023 wordt een exploitatieresultaat begroot van € 308.546 positief. Door de structurele afname van de Wsw-populatie, in 2024 met gemiddeld 32,3 fte en de ouder wordende populatie staat het exploitatieresultaat echter wel onder druk.

Beschut werk

De middelen die de gemeenten van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van beschut werk zijn niet toereikend. De uitvoeringskosten van beschut werk liggen namelijk aanzienlijk hoger dan de middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld. Dit komt omdat de medewerkers met een indicatie beschut werk, in 2024 begroot op 122 fte, een hogere begeleidingsbehoefte en grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben dan de oude Wsw-medewerkers. In het raadsbesluit over de vorming van een Participatiebedrijf is afgesproken dat Spaarne Werkt een ontwikkelopgave heeft om de tekorten op beschut werk gedurende drie jaar terug te dringen naar nul in het jaar 2024. Deze doelstelling wordt niet gehaald. Er is aanvullende financiering nodig om de kosten van de werkplek en organisatie te dekken.

Daarnaast blijft de instroom van doelgroepen van Spaarne Werkt achter, mede gezien de krapte op de arbeidsmarkt. Om het gevarieerde aanbod aan werk overeind te houden, doet Spaarne Werkt in toenemende mate een beroep op reguliere arbeidskrachten.

Om een duurzame gezonde bedrijfsvoering te realiseren en tegelijkertijd mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt aan het werk te houden, heeft het bestuur begin 2023 een extern adviesbureau de opdracht gegeven onderzoek uit te voeren naar een Duurzame Toekomst Spaarne Werkt. Daarmee wordt ook de focus op het terugdringen van nieuw beschut losgelaten en verlegd naar de resultaten van de drie programma's Werk, Re-integratie en Jongeren tezamen. De uitkomsten worden medio 2023 verwacht. Tegelijkertijd wordt gekeken naar maatregelen om op de korte termijn de formatie te beperken en meer in lijn te brengen met de krimpende organisatie. In de begroting 2024 is deels rekening gehouden met de effecten van deze maatregelen.

In de tabel hieronder worden de uitvoeringskosten per gemeente uitgesplitst:

	Wsw-deel IUSD 2024	Aanvullende bijdrage gemeenten 2024	Bijdragen uitvoeringskosten 2024
Gemeente Bloemendaal	697.601	17.246	714.848
Gemeente Haarlem	15.457.023	380.185	15.837.208
Gemeente Heemstede	1.250.394	30.024	1.280.418
Gemeente Zandvoort	592.829	15.720	608.549
Totaal	17.997.848	443.175	18.441.023

Toelichting tabel

De 'bijdragen uitvoeringskosten 2024' is het totaalbedrag per gemeente. Dit is bepaald door de rijksbijdrage per gemeente (in de tabel: 'Wsw-deel IUSD 2024') te vermeerderen met de 'aanvullende bijdrage gemeenten 2024'. De aanvullende bijdrage gemeenten 2024 is het verdeelde tekort.

Programma Re-integratie

Het programma Re-integratie is bedoeld voor werkzoekenden in de Participatiewet met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. De dienstverlening omvat re-integratietrajecten waarbij werkzoekenden worden ondersteund en bemiddeld naar werk. Jaarlijks worden afspraken gemaakt over het aantal trajecten en de invulling van de dienstverlening. De begroting voor het onderdeel re-integratie is nagenoeg sluitend. Zowel de inkomsten als kosten stijgen min of meer in gelijke tred met de indexering.

Programma Jongeren

Het programma Jongeren, georganiseerd binnen het bedrijfsonderdeel 'Perspectief' biedt intensieve leerwerktrajecten aan voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar die zijn uitgevallen in het reguliere onderwijs. Het gaat om minimaal 50 leerlingen per jaar. De met de leerwerkbedrijven te realiseren 'eigen' netto omzet is niet toereikend om alle bedrijfskosten van 'Perspectief' geheel te dekken. Dit is ook logisch omdat de activiteiten waarmee de omzet wordt gerealiseerd uit opleidingstrajecten bestaan. Om deze reden zijn er naast eigen omzet ook overige opbrengsten, zoals onderwijssubsidie, gemeentelijke subsidie en ESF-subsidie, nodig om deze werkbedrijven te kunnen exploiteren. Voor 2024 is het EFS-subsidiebedrag begroot op € 300.000. Het begrote tekort op het programma Jongeren wordt met name veroorzaakt door stijging van de overige bedrijfskosten waaronder met name energie en huur en door stijging van de loonkosten.

Risico's en kanttekeningen

1. Economische ontwikkelingen

In de begroting wordt ervan uitgegaan dat met name de hoge inflatie in 2023 in 2024 zal stabiliseren. Het is echter onzeker hoe de gevolgen van de inflatie ook in 2024 nog zullen doorwerken in de inkoopkosten of kosten voor ambtelijk personeel (cao loopt tot 31 december 2023). Daarnaast blijft de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt een risico voor de verwachte instroom van deelnemers uit de doelgroepen van Spaarne Werkt. Een lagere instroom zet de verhouding tussen formatie en krimp in de organisatie verder onder druk.

2. Het verdienvermogen van Spaarne Werkt structureel onder druk

Het verdienvermogen van Spaarne Werkt staat de komende jaren structureel onder druk vanwege de ouder en beperkt inzetbaar wordende populatie van de Wsw, terwijl de instroom van nieuwe doelgroepen achterblijft en bovendien hogere begeleidingskosten met zich meebrengt. Het is van groot belang om de kwetsbare doelgroep aan het werk te houden, maar ook om dit op een financieel gezonde manier te doen. Het bestuur heeft een extern onderzoek ingesteld naar een Duurzame Toekomst Spaarne Werkt. Dat onderzoek moet inzicht geven in de bedrijfsvoering in relatie tot het verdienvermogen en scenario's aandragen. De resultaten hiervan worden medio 2023 verwacht. Hoewel de verwachting is dat de effecten van beide maatregelen in 2023 zichtbaar zijn, bestaat het risico dat de opgave waarvoor Spaarne Werkt staat niet volledig in 2024 is gerealiseerd.

3. Tekort beschut werk

De kosten van de uitvoering van beschut werk en de financiering daarvan, zijn nadrukkelijk een punt van aandacht. Momenteel is de uitvoering van beschut werk fors verliesgevend en gemeenten zetten additionele financiering in om te komen tot een kostendekkende exploitatie. Het risico bestaat dat het tekort toeneemt bij een mogelijk grotere toename van het aantal fte's dan nu in de begroting 2024 is geraamd. Een oplopend tekort zal of door verhoging van de gemeentelijke bijdrage of door

aanwending van een deel van de algemene reserve van Spaarne Werkt moeten worden opgevangen. Het bestuur van Spaarne Werkt monitort de ontwikkelopgave zoals bij risico 2 aangegeven.

4. Landelijke ontwikkelingen en cao-afspraken

De loonkosten worden bepaald door de arbeidsvoorwaarden zoals die zijn overeengekomen door de VNG en vakbonden en zijn vastgelegd in de 'cao Aan de Slag'. Deze cao voorziet onder andere in een salariering op het niveau van het minimumloon of, afhankelijk van de inschaling, iets daarboven en een pensioenregeling bij het PWRI. Op de hoogte van de loonkosten heeft Spaarne Werkt nauwelijks invloed. De cao voor niet-regelingsgebonden personeel loopt 31 december 2023 af. In de begroting 2024 is rekening gehouden met een loonstijging van 3,1%, maar dat kan dus hoger of lager uitvallen.

5. Wegvallen ESF financiering risico bij programma Jongeren.

In de begroting 2024 is voor het programma 'Jongeren' rekening gehouden met een bedrag van € 300.000 ESF-subsidie. Hierbij is de gerechtvaardigde veronderstelling dat de ESF- 'Jongeren' programma's, gericht op het voorkomen van jongerenwerkloosheid, de komende jaren worden gecontinueerd en dat er ESF-subsidie voor het programma 'Jongeren' beschikbaar wordt gesteld. De mogelijkheid bestaat echter dat ESF-programma's niet of in mindere mate worden voortgezet. Dit vormt een risico voor de begroting van het programma 'Jongeren' omdat een deel van de financiering, die nodig is voor een sluitende exploitatie, wegvalt. In dit geval zullen stakeholders van 'Perspectief' worden gevraagd aanvullende financiering beschikbaar te stellen.

6. WSW-compensatie via rijks-circulaires.

In de begroting 2024 is als uitgangspunt genomen dat de hogere kosten vanwege indexering van de lonen voor de Wsw volledig worden gecompenseerd door de integratie-uitkering Participatie vanuit het gemeentefonds. Dit is een reële veronderstelling gezien de ervaringscijfers uit voorgaande jaren. Een positieve bijstelling is echter geen garantie en kan op enig moment ook negatief uitpakken. De definitieve bedragen voor 2024 zullen eind mei a.s. beschikbaar komen. Mogelijk negatieve afwijkingen op de bedragen zoals deze in de begroting zijn opgenomen vormen een risico voor de begroting. Eventuele tekorten zullen daarom met aanvullende bijdragen van de gemeente moeten worden gecompenseerd.

Financiën

De additionele bijdrage aan Spaarne Werkt is voor Heemstede € 30.024. Dit bedrag is een aanvulling op de bijdrage die de gemeente al betaalt voor Wsw, nieuw beschut en re-integratie. De additionele bijdrage is opgenomen in de kadernota 2024-2027 en zal worden meegenomen in de begroting 2024.

Planning/uitvoering

- 20 juni 2023: Commissie Samenleving
6 juli 2023: Raadsvergadering
- direct na 6 juli 2023 Kenbaar maken zienswijze raad aan het bestuur van Spaarne Werkt.
- Bestuursvergadering Spaarne Werkt: vaststellen van de begroting 2024 door het bestuur
- Voor 15 september 2023: Verzenden begroting aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

Samenwerking en communicatie

Alle stukken rondom de begroting en zienswijzen zijn afgestemd met zowel Bloemendaal, Haarlem als Zandvoort.

Bijlage(n)

1. Ontwerpbegroting 2024 GR Spaarne Werkt.
2. Voorgestelde zienswijze van de raad van de gemeente Heemstede.